

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr. če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

U pravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

† Knez Gorčakov.

Preteklo nedeljo zjutraj zatisnil je v Baden-Badenu bivši voditelj ruske vnanje politike, najstari izmed živih diplomatov, knez Aleksander Mihajlovič Gorčakov svoje trudne oči.

Ta vest ni došla nepričakovana. Visoka starost, splošna oslabele telesnih in kot posledica tudi duševnih sil, in ponavljajoča se bolehnost prouzročile so razkrojitev moža, ki je dobrih šestdeset let bil delaven na diplomatičnem polju in si pridobil vsekako slavno, svetovnoznano ime, katerega slava bi bila še večja, da bi bil pred kakimi osmimi leti ostavil svet, ali vsaj svoj diplomatični delokrog.

Knez Gorčakov porodil se je leta 1798 ter bil odgojen v liceji v Carskem Selu, kjer se je seznanil in poprijaznil s slavnim pesnikom A. Puškinom. Odločil se je za diplomacijo in kot attaché grofa Nesselroda bil na kongresu v Ljubljani (leta 1821) in na kongresu v Veroni (l. 1822), ki sta imela namen, utrditi novi politični položaj, oziroma svrhe takozvane „svete aljanse“. L. 1824 postal je tajnik pri poslaništvu v Londonu, l. 1829 poslovoditelj v Firenci, l. 1832 poslaniški svetnik na Dunaji in l. 1841 poslanik v Stuttgartu, kjer se mu je posrečilo izvesti zvezo mej velikoknežno Olgo in kraljevičem Karolom Virtemberskim, ter pridobiti si izreden upliv pri vseh manjših nemških dvorih.

Za njegovega prvega bivanja na Dunaji pokazal se je oster antagonizem mej Gorčakovom in Metternichom, in ko je bilo že gotovo, da pride Gorčakov kot ruski poslanik v Carigrad, znal je dobiti Metternich grofa Nesselroda na svojo stran in Gorčakov ni šel v Carigrad, temveč baš na nasprotno stran v Stuttgart. L. 1850 bil je imenovan ruskim poslanikom pri „Bundestagu“. V tej svoji lastnosti prišel je z Bismarckom v dotiko in od te dobe ni bil Avstriji posebno prijazen. Začetkom krimske vojne l. 1854 imenovan je bil poslanikom na Du-

naji, kjer je bil jako kočljiv položaj, a Gorčakov, ki je bil baš tedaj na vrhuncu svojih sil, kazal je na konferencah toliko žilavost in vztrajnost, toliko gorečnost za čast Rusije, da je bil po v Parizu sklenem miru l. 1856 imenovan ministrom vnanjih zadev namesto grofa Nesselroda, na veliko radost vseh ruskih domoljubov. Z njegovim nastopom pričel je preobrat v politiki Rusije, katera je popustila svojo mnogoletno zaveznico Avstrijo in se začela približevati do tedaj protivnejši Francoski; Rusija, prav uxor legitimnosti in konservatizma, krenila je na drugi pot in popolnem obistinil se je Gorčakova slavni izrek: „La Russie ne boude pas, elle se recueille“. Te besede postale so tako rekoč program nove ruske vlade, kateri se je krepko izvajal. V vlado poklicali so se novi možje, narodna stranka, do tedaj na stran potisnena, smela se je gibati prostje, postala je važna, in slovanska vprašanja pretresovala so se v vladinih listih z veliko resnobo in temeljitostjo. Paznim okom motrila je ruska vlada stanje Slovanov, pod turškim jarmom vzdihajočih, ter podpirala je izdatno; pričela se je v obče nova doba. A pri vsej nadarjenosti in dobri volji vendar Gorčakov ni dosegel velikega uspeha. Zveza s Francosko, glavna točka njegovega programa, ni se posrečila niti l. 1856, ko sta se sešla v Stuttgartu cesar Napoleon III. in car Aleksander II., niti l. 1859 za francosko italijansko-avstrijske vojne, in poljski ustnek l. 1863 raztrgal je vse, skozi dolgo vrsto let snovane vezi mej za Poljake se zavzemajočo Francosko in Rusijo in slednja postala je zaveznica Prusije. Baš pri poljskem ustanku pridobil si je s svojimi energijami in ponosnimi notami, zanikavačo vsem vlastim brez razločka vsakršno pravico umešavati se v Rusije notranje zadeve, največjo popularnost. V francosko-nemški vojni l. 1870 porabil je ugodno priliko oprostiti Rusijo sitnih pogojev, katere jej je naložil pariški mir, ki pa neso bili v nikakej primeri s silovito važnostjo omenjene vojne in njenih na-

sledkov, izmed katerih je najozbilnejši ta, da je Berlin postal središče in težišče evropske politike. Mala pridobitev, kakeršna je bila osvoboditev Črnega Morja, morala se je nagraditi z neznosno silo Nemčije. Izvestno je, da je Gorčakov pozneje sam uvidel, da je leta 1870 in 1871, pustivši Francosko tako neusmiljeno potlačiti ob tla, zakrivil veliko hibo, vsaj je vsem njegovim poznejšim korakom utisneno prizadevanje, popraviti ta osodepolni pogrešek, in ko je l. 1875 objavljen bil v uradnem pruskem listu znani članek „Krieg in Sicht“, napel je vse sile, da je preprečil zopetno vojno proti Francoski. Od takas datira tudi dejanski razpor mej nemškim in ruskim kancelarom, v katerem razporu pa je vsled svoje prirojene lokavosti nadvladal naposled vendar Bismarck. V rusko-turški vojni je sicer Nemčija igrala isto ulogo, kakor Rusija leta 1870, a ko se je sešel berlinski kongres, bila je Rusija osamljena, uničila se je Sv. Štefanska mirovna pogodba in Rusija izgubila je mnogo z neizmernimi žrtvami krvi in novcev prisvojenih pridobitev. Gorčakov ostavil je kongres zlovoljen in ta zla volja prešla je v meso in kri naroda. Spomladi l. 1880 odložil je svoje dostojanstvo, katero je pozneje le za malo časa zopet prevzel, tako, da se sme trditi, da od leta 1880 ni več posloval.

Gotovo je, da se bode v zgodovini našega stoletja, osobito pa v povestnici Rusije, često imenovalo pokojnika slavno ime, kajti z njegovim sodelovanjem dogotovile so se velikanske premembe: Osvoboditev ruskih kmetov, balkanskih Slovanov, neizmerno pridobitve v Aziji itd., ravno tako gotovo pa je tudi, da koncem svojega delovanja ni bil posebno srečen, in da ni dosegel tega, kar bi bil kot vsemožni minister tako ogromne države in s tako orjaškimi sredstvi, ki so mu bili na razpolaganje, doseči mogel, in da je svojim naslednikom zapustil dovolj težaven položaj.

LISTEK.

Junak našega časa.

(Roman M. Lermontova posl. J. P.)

Pečorinov dnevnik.

II.

Knežna Mary.

26. junija.

(Dalje.)

Stotnik pomignil je Grušnickemu in ta je mislil, da se jaz bojim, dasiravno je bil do zdaj nje gov obraz otožen in bled. Od kar sva prišla z doktorjem, pogledal me je prvokrat z očmi; v njegovem pogledu razodeval se je nekak nemir, ki je pričal o notranji borbi.

— Povejte svoje pogoje, rekel je — bodite prepričani, da storim vse, kar je le mogoče.

— Moji pogoji so: da še danes javno prekličete obrekovanje in me poprosite odpustanja.

— Milostivi gospod, čudim se, da se predrznete predlagati mi kaj takega.

— Kaj sem pa mogel predložiti vam razen tega? ...

— No, se bova pa bila.

Zmajal sem z ramami.

— Kakor hočete: samo pomislite, da jeden bo gotovo mrtev.

— Jaz želim, da bi bili vi ...

— Jaz pa, da vi ...

Stresel se je, rudečica ga je polila, potem se je pa po sili zahototal.

Stotnik prijel ga je za roko in odpeljal na stran; dolgo sta šepetala. Jaz sem bil prišel dovolj miren, a to me je jezilo.

K meni stopil je doktor.

— Poslušajte, rekel je jako nemiren: — vi ste najbrž pozabili, kaj da nameravajo ... jaz sicer ne znam basati samokresa, a v tem slučaju ... Vi ste čuden človek! Povejte jim, da veste njih naklep — in ne bodo se upali ... Kaj imate od tega! ustrelili vas bodo kakor tiča ...

— Prosim, pomirite se gospod doktor, in počakajte ... Jaz bom že tako naredil, da oni ne bode nič na boljem, kakor jaz. Naj se le zmenita ...

— Gospoda! meni je že dolgčas, rekel sem jima glasno: — če sva se prišla bit, tako se biva; za pogovarjanje imela sta včeraj dovolj časa.

— Mi smo že pripravljeni, odgovoril je stotnik. Kar postavita se, gospoda! Doktor odmerite šest korakov ...

— Postavita se, ponovil je Ivan Ignatjevič z vriščečim glasom.

— Dovolite! rekel sem jaz, da stavim še jeden pogoj: ker se bova bila na smrt, tako moramo storiti vse, da ostane tajnost, in da najini sekundanti ne bodo imeli kake odgovornosti. Ali je vam prav?

— Da, meni je že prav.

— Kaj mi je prišlo na misel? Poglejte vrhu one viseče skalnate stene je majhen raven prostor. Ta skala je najmanj trideset sežnjevisoka, in spodaj so ostri kamni. Vsak izmed naju ustopil se bo prav na kraj te skale, tako da mu bo najmanjša rana prizadela gotovo smrt: vam bo to pač prav, vsaj ste si sami izvolili, da se bova bila na šest korakov. Ranjeni zvrnil se bo v globočino in razletel na kosce; kroglo mu pa izvleče doktor, in vsakdo bo mislil, da je pal po nesreči raz kamnito steno.

Govor poslanca dra. Vitezić-a.

(Po stenografičnem zapisniku.)

„Visoka zbornica! Močno sem se začudil govoru, ki smo ga ravno kar čuli iz ministerske klopi. Nj. vzvišenosti, gospodu naučnemu ministru zazdela se je shodno izjaviti, da se resolucija, predložena po gospodu poslancu dru. Tonkli-ji, nema smatrati za resno. (Čujte! na desni.) Kot uzrok temu je omenil to, da se ima resolucija raztegniti na vse dežele, koder Slovenci prebivajo. Vender pa razvidi pač vsaki, kdor to resolucijo čita, da se ima le v onih deželah in krajih upeljati, kjer je zadostno število Slovencev, da pa v onih krajih, kjer tega ni, nema veljati; zato je on ni mislil, da bi naj se n. pr. v Istri, kjer bivajo sicer Slovenci, pa v majhnem številu, ta resolucija tudi upeljala. Nj. vzvišenost je nadalje rekla: pri organizaciji srednjih šol mora se v prvi vrsti gledati na pouk in še le v drugej vrsti na jezik. Sedaj pa vprašam pedagoge, kako naj se kdo poučuje, če ne zna dotičnega jezika? (Prav res! na desni.) Jaz mislim, da je pouk v nerazumljivej zvezi z jezikom in da se mora na oboje v jednakej meri ozirati, ne pa, kakor je naglaševala nj. vzvišenost, najprej na pouk in še le potem na jezik. Gospod naučni minister je nadalje dejal, da se ima pri razsojevanji jezikovnega vprašanja na srednjih šolah ozir jemati le na kompetentne organe, in kot take je imenoval deželne šolske oblasti in deželne zbore, oziroma odbore! Gospôda moja! Potem je pa sploh odveč, da smo tu skoro dva dni govorili o srednjih šolah, kajti ta dva dneva uporabila sta se skoro izključivo za poučni jezik na rečenih šolah. Državni zbor naj bi torej ne bil pristojen za razsodbo tega vprašanja! Neumljivo mi je, kako se more kaj tacega trditi. Vsaj se mora tudi pomisliti, da so deželne oblasti take, da se ne more po vseh deželah pričakovati po polnem nepristranskega mnenja v tej zadevi, in to zamorem posebno trditi o samoupravnih deželnih oblastih in organih v Istri.

Gospôda moja! Tudi v drugič sem se dal upisati za contra in bodem tudi glasoval contra. Zakaj da tako storim, razvideli boste, upam, iz mojega govora. Večkrat sem že v tej visoki zbornici govoril za tak osnutek in razvitek šolstva po Istri, kateri bi po možnosti odgovarjal pravičnim zahtevam slovenskega prebivalstva, izvirajočim iz člena 19. drž. osn. postav. V interesu tega prebivalstva in v soglasji z rečeno postavno določbo sem zahteval, da se naj pomnoži število slovanskih ljudskih šol v Istri, da se naj osnuje vsaj jedna meščanska šola s slovanskim poučnim jezikom, da se naj izobraževališči za učitelje in učiteljice v Kopru in Gorici bolje organizirajo, da se naj ustanovi v Krku (Veglia) spodaj gimnazij s hrvatskim učnim jezikom, da se naj nemški gimnazij v Paznu premeni v hrvatski, in da se naj v gimnaziji v Kopru upelje za Slovence slovenščina kot obligaten predmet. V tem smislu

sem tudi pred nekoliko leti naučnemu upraviteljstvu predložil jedno spomenico. Mnoge občine istrske poslale so peticije do visoke zbornice, da naj bi se na gimnaziji v Paznu upeljal hrvatski jezik. Vzlic temu pa se doslej v tej zadevi skoro ničesa ni zgodilo, kajti razen ustanovitve nekaterih slovanskih ljudskih šol in razen bore malehne reorganizacije koprškega učiteljišča ostalo je v glavnem vse pri starem. Vender pa ne odstopim od svoje zahteve in sem se odločil predložiti resolucijo, ki sem jo že včeraj stavil. Naj mi bode torej dovoljeno, da spregovorim nekoliko v podkrep te svoje resolucije.

Po zadnjem ljudskem številjenji broji Istra 284.154 prebivalcev. Iz teh je po občevalnem jeziku 4779 Nemcev, 43.004 Slovencev, 114.291 Italijanov in 121.732 Hrvatov.

Največ je torej Hrvatov, in po desetinkah zračuneno je 5.798 Slovanov, 4.004 Italijanov in 0.168 Nemcev. Iz tega se torej razvidi, da imajo Slovani veliko večino.

In vender ni v Istri ne jedne slovanske srednje šole, čujete gospôda, ne jedne slovanske srednje šole, dasiravno so Slovanje v veliki večini! Kajti gimnazij v Kopru je čisto italijanski, gimnazij v Paznu čisto nemški, realka pa je jedna v Piranu, ki je italijanska, in jedna v Pulji, ki je vojaški zavod in nemška. Mornarska šola v Malem Lošinj (Lussin piccolo) je čisto italijanska, izmed ljudskih šol je le kaj malo slovanskih in skoro zgolj jednorazrednice. Na učiteljskem izobraževališči v Kopru je sicer hrvatski in slovenski oddelek, ampak večji del predmetov in pa posebno najvažnejši, kakor n. pr. pedagogika, predava se nemški; v četrtem letu poučujejo se vsi predmeti, vsi predmeti pravim, v nemškem jeziku, in to učiteljskim pripravnikom, ki se imajo izobraziti za slovanske ljudske šole. (Čujte! čujte! na desni.) Jednako je na izobraževališči za učiteljice v Gorici.

Kljub temu pa je v generalni debati in malo prej tudi v današnji seji g. poslanec dr. Sturm obravnaval tema o zatiranju nemštva, s posebno spretnostjo pa še tudi gg. poslanci vitez Carneri, dr. Magg in dr. Menger.

Jaz bi le prosil gospode, da bi bolj natanko preiskavali razmere, kakeršne so v Istri, in če znajo le nekoliko objektivno soditi, sem prepričan, da bodo popustili svoje mnenje; če pa ostanejo pri njem, potem je pa to znamenje, da se sploh ne da prepričati.

Da se dečkom nemščina v glavo ubija, uvedel se je v Paznu pripravljajoči razred. Ne glede na ugovore, ki bi se morali povzdigniti s pedagogičnega stališča proti takej napravi, se ona tudi zato ne daje opravičevati, ker sili mladino devet let upotrebiti za absolviranje gimnazija, ker je tedaj ekonomično zelo obtežujoča za tako revno prebivalstvo, kakeršno je slovansko ljudstvo v Istri, katero je brez svoje krivde tako zelo zaostalo v izomiki.

Namesto da bi vlada vse možno storila, da popravi zamujeno, nastavlja se Slovanom v Istri,

kakor ste baš čuli, vse mogoče zapreke, kajti kakor je z gimnazijem, tako je tudi z drugimi naučnimi zavodi, kakor sem že dejal, tudi z izobraževališči za učitelje in učiteljice.

Ne treba se vam torej čuditi, gospôda moja, da se hrvatsko prebivalstvo v Istri vedno bolj krči. Ako se primerja zadnje in predzadnje ljudsko številjenje, namreč ono z 31. decembra 1880, in to z leta 1869., razvidi se, kako rapidno nazaduje hrvatsko prebivalstvo, kar se, jako čudno, ne dogaja pri nobenem drugem narodu v tolikej meri, kakor pri hrvatskem. Vsled zadnjega številjenja izvelo se je po občevalnem jeziku 1.86 odstotkov Nemcev, 15.14% Slovencev, 40.22% Italijanov in 42.84% Hrvatov. Ficker pa je za leto 1869. zračunil takele odstotke: 12% Slovencev, 56.24% Hrvatov, 31.76% Italijanov; o Nemcih nič ne zine. V zadnjih najstih letih, namreč od leta 1869. do leta 1880., izgubili so torej Hrvati 13.40 odstotkov, tedaj več nego jeden percent na leto; nasprotno pa so v celej tej dobi vzlic orjaškim naporom, ki so se delali v Istri za germanizacijo, Nemci narastli za 1.68 odstotkov, Slovenci za 3.14% in Italijani celo za 8.46 odstotkov.“

(Konec prih.)

Slovenska narodna ekonomija.

II.

Do sedaj je naj bolje opovirala napredek slovenskega naroda istina, da smo podajali ali smo bili primorani po krivičnih političnih okoliščinah podajati najboljše svoje duševne in materialne moči tujstvu v korist, ali da se izrazimo kratko: zvezane so nam bile v vsakem oziru roke.

Drugi glavni princip racionalne narodne ekonomije pa se glasi: Razumevaj prosto rabiti vse svoje moči sebi in svojim na korist.

Kako smo razumevali do sedaj ta glavni faktor v razvijanju in boji za svojo eksistenco?

Če nam je preostajal v kakem boljšem letu kakov groš, nesli smo ga urno in brez premisleka tujstvu v roke, ki ga je fruktificiralo sebi v korist in spekuliralo, kako nas dobiti s svojimi velikimi podjetji, ustanovljenimi z našimi doneski, popolnem v svoje mreže, sebi pa sezidati preko naših glav in zaničevanjem naše narodnosti trden političen most od Berolina do Adrije.

Kako žalostno se nam je godilo stoprav v uri sile, ko je beda potrkala na naša vrata!

Zatekali smo tedaj zopet k svojemu političnemu nasprotniku in s povzdignjenimi rokami smo si izposojevali za obilo večji obresti, kot so se izplačevali nam, nekaj novcev.

Ali se čudi še kdo, da se po takovej ekonomiji ni pomnoževal naš kapital, da smo lezli vedno bolj in bolj v beraštvo, kjer so se nam odprle stoprav v zadnjem trenutku oči, da do sem in ne dalje, če se nečemo potopiti po polnem v tujstva valovih.

Koliko bolje smo gospodarili s svojim duševnim kapitalom?

In pa žrebali bomo, kdo bo streljal prvi. Povem vam, da drugače se ne bijem.

— Kakor hočete! rekel je stotnik, in pogledal Grušnickega, kateri je prikimaval z glavo, da je zadovoljen. Barva na njegovem obrazu se je vedno spreminjala. Spravil sem ga v veliko zadrego. Ko bi se bila pri navadnih pogojih, lahko bi me ustrelil v nogo ter lahko ranil, in tako zadovoljil svoje maščevanje, ne da bi preveč obtežil svojo vest; sedaj pa je moral ali ustreliti v zrak, ali postati morilec, ali pa izdati njih naklepe in izpostaviti se z menoj jednakej nevarnosti. Ta trenutek ne bil bi želel biti na njegovem mestu. Odpeljal je stotnika v stran, začel mu je pripovedovati nekaj z veliko gorečnostjo. Videl sem, kako so se mu tresla njegova ovisnjela ustna, stotnik obrnil se je pa nejevoljen od njega. — Ti si bedak! rekel je dovolj glasno Grušnickemu, in ničesar ne razumeš! . . . Dobro, gospoda moja, pojdemo tedaj gori!

Ozka steza peljala je mej majhnim grmičevjem, posamezni kamni služili so nam za stopnice; prijemajoč se za grme, lezli smo gori. Grušnicki šel

je naprej, za njim njegova sekundanta, zadaj pa midva z doktorjem.

— Čudim se vam, rekel je doktor, in stisnil me krepko za roko. Pustite, da vam potipam žilo! . . . Oho, malo mrzlična! . . . na obrazu se vam pa nič ne pozna . . . samo oči so svitlejše kakor po navadi.

Kar se nam zavalil majhen kamen pod nogo. Kaj je to? Grušnicki se je izpodtaknil; veja, za katero se je bil prijel, se mu je ulomila, da ga nesta obdržala sekundanta, splazil bi se bil po hrbtu doli.

— Le varujte se, zakričal sem mu: — ne padajte prezgodaj, to je slabo znamenje. Spomnite se Julija Cezarja!

Prilezli smo na vrh; prostor na vrhu bil je posut z drobnim peskom, kakor bi bil nalašč pripravljen za dvoboj. Okrog in okrog štrlele so v zrak neštevilne gore, katerih vrhovi so se skrivali v jutranjej megli, na jugu konča visoki Elbrus verigo sneženih vrhov, mej katerimi podili so se od vzhoda prihajajoči oblaki. Stopil sem na rob skale in pogledal v nižavo; malo je manjkalo, da se mi ni zvr-

telo v glavi; doli v globočini bilo je vse temno in hladno, kakor v grobu; ostri kamni, ki so jih tam nakupičili čas in burja, moleli so po konci, kakor bi pričakovali žrtve.

Kraj, kjer sva se imela bít, bil je pravilen triogelnik. Od krajnega vogla odmerili so sekundanti šest korakov, in dogovorili smo se, da se ustopi tisti, ki se ima prvi izpostaviti strelu svojega nasprotnika, prav na kraj, obrnen s hrbtom k propadu; če ne bo ubit, pa stopi na njegovo mesto njegov protivnik.

Sklenil sem vse mogoče prednosti prepustiti Grušnickemu; hotel sem poskusiti, se li bode vzbudila v njegovih prsih iskra velikodušnosti — in takrat obrnilo bi se bilo vse na bolje; a zmagalo je njegovo samoljubje in slabost njegovega značaja! . . . Hotel sem pridobiti popolno pravico, ne varovati ga, ko bi mi prizanesla osoda. Kdo se še ni nikdar pogajal tako s svojo vestjo?

— Vrzite žreb, gospod doktor! rekel je stotnik.

— Številka! zakričal je stotnik, kakor človek, katerega je ravnokar prebudil močen sunljaj.

Od ust smo si pritrgovali skorjo kruha, da smo pošiljali svoje sinove v potujočene, s strupom do naše narodnosti ustanovljene šole.

In tudi ta krv od naše krvi, naša mladina imenovala se je večjidel le toliko časa naša in se ni sramovala svojega slovenskega imena, dokler je jedla naš ovsenjak; ko pa si je prislužila bel kruh, obrnila se je od nas, saj tako jo je izredila veda, kajajoč jej le ime in slavo v našem nasprotniku.

Ali ni največje čudo, da životarimo še Slovenci po takovem narodnem gospodarstvu?

Poslednje je lahko v resnici naš največji ponos, ki priča o velikej žilavosti našega naroda.

Navajali smo pričujoč svoje gospodarske hibe, da se jih, ozirajoč se na nje, v bodoče toliko lažje ogiblremo.

„Errando discimus“ pravi pregovor.

Če je poslednje popolnem resnično, upati smemo, da je čas, da nastopi Slovincem boljša doba z gospodarstvom svojih močij in da si v kratkem času otresemo vseh svojih prejšnjih grehov, ki so nam žugali s popolno pogubo.

Hvala Bogu, po hudem boji smo si priborili toliko svobode, da se ne proglašujemo več veleizdajalcem, če se trudimo za svoj ubogi narod, in vzdramili so se nam možje, ki so prepričani, da le na materialnem blagoru se praznujejo lahko tudi politične zmage in zida narodova svoboda.

Naše sedanje gaslo naj bode: iznebimo se tujega upliva in moči v naši materialni bedi, stopimo na lastne noge in podajmo si v to svrbo svoje, če tudi posamezno slabe roke.

Krepko se je jelo že delovati v marsikaterem slovenskem kraju v tem oziru z ustanovitvenjem narodnih posojilnic, kmetijskih zadrug itd., a z ozirom na splošni blagor je teh veselih prikaznij še mnogo premalo.

Biti bi ne smelo slovenskega trga in večje srenje, kjer bi ne delovala kaka zadruga na občen blagor, kjer bi se ne štrinjali domači kapital in fruktificiral v občno korist, in kamor bi se ne zatekali posamezni v materialni stiski.

Slovenci, zdramimo se občno torej, rabimo svoje skromne moči le svojemu narodu v korist, da ne bode naša materialna beda večna podlaga tujčevej peti.

„Svoji k svojim!“ naj bode glavno gaslo v tej zadevi.

Ne centralizujmo samo v zadrugah naroden kapital, temuč podpirajmo tudi z njim le domačo obrt, domača podjetja, domača kupčija, ker poslednje povzdiguje neposredno naše politično stališče ter donša po tem potu narodu dvojno obrest.

Po tem potu se bode ukoreninila in zboljšala narodna ekonomija, ki je in je bila povsod v razvijanju posameznih narodov tako imenitna in odločilna kot zunanja politika sama.

Še višje mesto bi jej pripisovali skoraj posebno v zgodovini malih narodov od poslednje; kajti narod, ki zanemarja ali ne ve rabiti sebi v korist

svojih materialnih močij, se nam dozdeva podoben gospodarju, ki opušča dobro obdelovanje svojega polja, da more čitati ob delavnikih gospodarstvene knjige in orje brazde le na papirji.

Jasna je diagnoza v naši materialni bedi. Zdravnik, ki je spoznal bolnikovo bolezen, ima moč v rokah ozdraviti ga po polnem, če ne zamuja dane priložnosti in predpisanih pravil.

Slovenci izvijemo se lahko tujstvu iz rok, ki upliva najbolj po svojem boljšem materialnem položaju na našo bedo in zavira narodovo samostanost in napredek, če ne odlašamo izvrševanje principov narodne racionalne ekonomije „ad calendae graecas“.

Liberius.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 13. marca.

V včerajšnji seji **državnega zbora** naznanil je predsednik, da je umrl obče priljubljeni poslanec Josip baron Baum; poslanci izrazijo svojo žalost in zadnjo počast umrlemu s tem, da ustanejo. — Ministerski predsednik predloži načrt postave, glede podelitve podpore iz državnega zaklada. Ta predloga daje vladi pravico, da sme občinam in okrajem za pridobitev semen in popravo po povodnji podrtih stavb dajati posojila do vsote 500.000 gl., in pa 100.000 gl. kredita za posebne slučaje v podporo k obnovljenju podrtih javnih poslopij in za nakup hrane. Ta predloga, smatrajoča se nujno, dožene se takoj v prvem čitanju in preda budgetnemu odseku. — Predsednik naznani, da mu je došel dopis c. kr. dunajske deželne sodnije v kazenskih zadevah, da bi zbornica dovolila kazensko postopati proti poslancu Juriju vitezu Schönererju zaradi zločina motenja javnega miru v smislu §. 65. a. in b. kaz. p. Ta dopis preda se imunitetnemu odseku in obravnavanje in poročevanje. — Na to se preide k dnevnemu redu, k specialnej debati o budgetu pri naslovu „finančno ministerstvo.“ Proti govore poslanci dr. Heilsberg, Keil in Schöffel, za budget pa poslanec Zallinger.

Šolski odsek dokončal je obravnavanje šolske novele, ne da je kaj spremenil elaborat, kakor ga je izdelala gosposka zbornica. Sinoči imel je odsek sejo, v kateri je poročal poslanec Lienbacher. Iz obnašanja levičarjev pri tej seji se daje sklepati na to, da bode levica v zbornici predlagala spremembe v avtonomistnem in narodnostno prijaznem smislu, da bi s tem razdvojila desnico. Pa ne bode nič opravila, kajti desnica je pri tem vprašanju soli darna. Parlamentarni komisijon desnice je izjavil, da ima nespremenjen vzprejem te novele izredno važen političen pomen.

Vnanje države.

Reuterjev Office poroča, da se je s **podonavsko pogodbo** popolnem odobril načrt Barrière-ov. Funkcijska doba evropskega komisijona se bode podaljšala za 21 let, ter njega pravosodje raztegnilo do Braile. Od Braile do Železnih Vrat podredjena je Donava mešanemu komisijonu, sestavljenemu iz zastopnikov Avstro-Ogrske, Rumunije, Srbije, Bulgarije in jednega zastopnika evropskega komisijona. Pogodba daje nadalje Srbiji in Rumuniji pravico, da smeti v onih delih Donave, kjer je obrežje v njini lasti, imenovati podnadzorike.

Vzhodnobulgarska provincijalna skupščina sklenila je bila v zadnjem zasedanju budgetno potavo, vsled katere se ima tribut zmanjšati. Porta pa se brani odobriti to postavo. General-guverner Aleko Paša (knez Vogorides) odposlal je torej turški vladi spomenico, v kateri jo nujno prosi, da bi spremeniла svoj sklep. On pravi, da mu je nemogoče obveljaviti predzadnjo budgetno postavo na mesto zadnjič novo sklenjene, ker so izdatki prve mnogo večji ko oni v zadnjem zasedanju proračunjeni. V svojih depešah do vrhovnega guvernerja ga v tej zadevi Porta ostro graja, da je sobranju dopustil vzprejeti omenjeni budget; on da bi bil moral provincijalno skupščino kar razpustiti.

V nedeljo bil je pri **nemškem** cesarji gadlader povodom rojstvenega dne carja ruskega. Mej obedom napije cesar Viljem, stoječ ter obrnen proti poslaniku ruskemu pl. Saburovu, na zdravje carja Aleksandra; mej tem zasvira godba rusko himno, katero zbrano omizje stoječe posluša. — „Vojskin naredbenik“ objavlja cesarski ukaz z 8. marca do generala pl. Kameke, v katerem stoji, da cesar s težkim srcem razruši bližnje odnose z njim kot vojnim ministrom ter se mu prisrčno zahvaljuje za bivše njega pouzdanje toli težavnemu poslu. Cesar živo želi, da bi se Kameke ne ločil po polnem, temveč da bi prevzel kak komandujoči posel v vojski.

Domače stvari.

— (Umrli) je včeraj ob 1. uri popoldne v tukajšnjem frančiškanskem samostanu župnijski kooperator o. Joabim Jereb, 38 let star, za plućnico. Porodil se je pokojnik v Vovčah v Poljanski župniji na Gorenjskem, ter je po dovršeni gimnaziji l. 1864 stopil v red oo. frančiškanov. Bogoslovje dovršil je v Gorici. L. 1871. prišel je v Ljubljano v samostan. Pokojnik, ki je bil jako priljubljen, bil je velik prijatelj cvetlic ter je mnogo se trudil za oplešanje vrta in cerkve z raznimi cveticami. Pogreb bode jutri ob 4. uri. Bodi vrlemu pokojniku blag spomin!

— (Dramatično društvo) razpošilja svojim članom, ki so letne doneske za več nego jedno leto na dolgu, poštne povzemnice. Opozorujemo tedaj dotične gospode, da te povzemnice vzprejmo in na ta prikladni način odrajtajo dramatičnemu društvu svoje doneske.

— (Konfiskacija.) Današnje številko „Slovenca“ zaplenilo je c. kr. državno pravdnštvo.

— (Vreme.) Pretekli dni dobili smo zopet snega in včeraj zvečer naletaval je nekaj časa jako neprijetno. Kakor čitamo v „Slobodi“, palo je v soboto celo v Primorju toliko snega, da so bile strehe pobeljene, kar je tam doli redkost. Učka in kvarnerski otoki blesteli so v sneženi odeji. Tudi Italijo obiskal je sneg in, kakor poročajo italijanski listi, palo je nekaj snega celo v Napolji.

— (Izpred porotnega sodišča.) Dne 7. t. m. bila je zatožena 33 let stara neomožena posestnikova hči Ana Azbe iz Javorja budodelstva goljufije po §§. 197, 198, 199 lit. a in §. 200 k. z. Zatožba pravi: 5. decembra 1878 je Marijana Šubic, ki je pri Janezu Azbe-tu v Javorji za dekle služila,

— Orel! zaklical sem jaz.

Denar sukal se je nekaj časa v zraku, potem je pa pal na tla.

— Srečni ste, rekel sem Grušnickemu; vi streljate prvi. Dobro si zapomnite: če me ne ubijete, jaz vam ne bodem prizanašal — to vam zagotovim s svojo častno besedo.

Polila ga je rudečica, sramoval se je ubiti neoboroženega človeka; ostro sem ga gledal, kazalo je, da bo pal k mojim nogam in poprosil me odpuščenja; a kako izdati njih umazani naklep? . . . Ostalo mu je še samo jedno sredstvo ustreliti v v zrak! Samo misel, da bi utegnil zahtevati jaz drugi dvoboj, odvrčala ga je od tega.

— Krajni čas je! zašepetal je doktor in pocukal me za rokav — če sedaj ne poveste, da znava njih namere, izgubljeni ste. Glejte, on že baše . . . Če vi ne poveste, bom pa jaz sam . . .

— Nikakor ne, doktor! odgovoril sem mu in prijel ga za roko: — vi boste vse izpridili; vsaj ste mi obljubili, da se v to ne boste utikali . . . Kaj je vam to mari? Morda sem še rad ubit.

Čudeč se me je pogledal.

— To je druga stvar! samo nad menoj se ne pritožujte na onem svetu.

Stotnik nabil je mej tem samokresa, podal jednega Grušnickemu in zašepetal mu nekaj na uho, drugzega pa meni.

Postavil sem se na kraj skale in krepko uprl se s levo nogo v kamen in pripognil se malo naprej, da bi se ne zvrnil nazaj, ko bi bil lahko ranjen.

Grušnicki postavil se je meni nasproti in na dano znamenje povzdignil samokres. Kolena so se mu tresla. Pomeril mi je naravnost v čelo . . .

Neizrekljiva jeza vzklopela je v mojih prsih. Najedenkrat je pa povedil samokres in obledel kakor zid, obrnil se je k svojemu sekundantu.

— Ne morem, rekel je z zamolklim glasom.

— Bojazljivec! odgovoril je stotnik.

Samokres poči. Krogla vprasnila mi je koleno. Nehote prestopil sem se nekaj korakov naprej, da bi se hitreje oddaljil od kraja.

— Res škoda, dragi moj, da ga nesi dobro zadel! rekel je stotnik. Zdaj je prišla nate vrsta, postavi se tje! Objemi me še poprej: kajti ne bova se videla več! Objela sta se; stotnik je jedva zdrževal smeh. — Ne boj se, pristavil je, in lisičje pogledal Grušnickega: — vse je neumnost na svetu . . . priroda — je norica, osoda — pura, a življenje — kopeka!

Po tem tragičnem besedovanju, ki ga je izustil z veliko resnobo, odšel je na svoje mesto. Ivan Ignatjevič je pa s solzami objel Grušnickega — in zdaj stal je on meni nasproti. Še zdaj si ne morem razjasniti, kako čuvstvo kipelo je ta trenutek v mojih prsih: čuvstvo razžaljenega samoljubja in zaničevanje in jeza vzbudila so se v meni, ko sem se domislil, da je hotel ta človek, ki me zdaj tako zaupljivo, nesramno in mirno gleda, pred dvema minutoma ubiti me kakor psa, ne da bi se bil sam izpostavil najmanjši nevarnosti, kajti malo bolj ranjen v nogo, zvrnil bi se bil vsekako v propad.

(Dalje prih.)

Marijo Demšar, ki je bila ravno tam za pasterico, večkrat po glavi udarila in to zaradi tega, ker jo je bila ta nekega nespodobnega dejanja brez uzroka obdolžila. Pasterica Marija Demšar teče na to hitro k Ani Ažbe, hčeri svojega gospodarja, ter se jej pritoži. Vsled tega pride Ana Ažbe zraven, začne se z Marijano Šubic prepirati ter jo od sebe sune. Marijana Šubic, zaradi tega razkačena, gre v sobo k hišnemu gospodarju Janezu Ažbetu in terja, naj jej izplača zaslužek, kar jej pa ta odreče. Pri tej obravnavi skočita Ana Ažbe in Marijana Šubic druga v drugo, ter se začneta tepsti. Janez Ožbe stopi mej njiju in ji spravi narazen. Na to gre Marijana Šubic v kuhinjo, Ana Ažbe pa za njo in z nova začne se prepri in pri tem prepiru zgrabi Ana Ažbe Marijano Šubic z obema rokama za vrat, ter jo tako dolgo in tako močno davi, da Marijana Šubic ni več dala glasu od sebe in da se je zgrudila na tla. Na to zapusti Ana Ažbe kuhinjo, Marijana Šubic pa je na tleh obležala, v katerem položaju jo je pozneje dekla Franja Justin našla. Po opisanem davljenju bila je Marijana Šubic kost v grlu zlomljena in zdravniki so izrekli, da je ta poškodba sama na sebi teška, ki pokazi zdravje in moti poškodovano v izvrševanju poklica za več kot 30 dni, in katera poškodba je poškodovanejša v sebi, le vzela možnost glasno govoriti. Zavoljo tega dejanja bila je Ana Ažbe l. 1879 zaradi hudodelstva teške telesne poškodbe zatožena in vršila se je zoper njo 20. maja 1879 porotna obravnava, pri kateri pa je bila Ana Ažbe zatožbe oproščena, ker so porotniki njim stavljeno vprašanje: „Je-li zatožena A. Ažbe kriva, da je 5. decembra 1878 v kuhinji očetove hiše v Javorji deklo Marijano Šubic z obema rokama za vrat zgrabila in jo tako davila, da se je Marijana Šubic kost v grlu zlomila“, — sicer jednoglasno potrdili, ob enem pa vendar s 7 proti 5 glasom tudi potrdili, da ni imela hudobnega namena jo teško poškodovati. Vsled tega oproščena bila je Marijana Šubic primorana svojo odškodnino od Ane Ažbe po pravnej poti iskati, in je po svojem zastopniku, odvetniku I. Brolichu v Ljubljani, 9. januarja 1880 pri c. kr. sodnji v Škofjeji Loki zaradi odškodnine 1000 gld. in povrnitve zdravniških stroškov 16 gld. s pripadki vred uložila tožbo. O tej tožbi se je pri navedenej sodnji 28. oktobra 1881. sklenila sledeča razsodba: „Tožena A. Ažbe je dolžna M. Šubic za bolečine, katere jej je s tem napravila, da jo je za vrat davila ter jej zlomila kost v grlu, s tem pa jej odvzela zmožnost glasno govoriti za vse žive dni, in jej s tem prikratila prihodnji zaslužek — plačati odškodnine, sicer ne 1000 gld., ampak v znižanem znesku 300 gld., tudi 16 gld. stroškov za zdravlila povrniti, dalje 6 % obresti od teh zneskov od 6. febr. 1880, — vse to pa le tedaj v 14 dneh pod izogibom eksekucije, ako tožena A. Ažbe jej v tožbi naložene glavne prisege: „da kar ona vé in se spominja, ni res, da bi bila ona (A. Ažbe) Marijano Šubic 5. dec. 1878 v kuhinji, po mej njima nastalim prepiru z obema rokama za vrat zgrabila, ter jo tako dolgo in tako močno davila, dokler tožnica ni dala več glasu od sebe in dokler ni na tla pala“ — ne priseže, ali pa če tožnica v slučaju, da se ta prisega zavrne, isto priseže, a brez pristavka „kar ona vé in se spominja“. Ako v tej pravdi tožnica propade, mora ona toženi razen pristojbine te razsodbe 146 gld 6 kr., ako pa tožena pravdo izgubi, mora ona tožnici 173 gld. 90 kr. pravnih stroškov povrniti. Ana Ažbe poprej omenjene prisege ni zavrnila, temveč je 1. sept. 1882 pri c. kr. sodnji v Škofjeji Loki prisegla. Ako se pomisli, da je Marijana Šubic s svojo prisego potrdila, da jo je Ana Ažbe 5. dec. davila in to tako močno in dolgo, dokler ni več glasu od sebe dala in se zgrudila na tla, da je dekla Justin deklo Šubic na tleh ležečo našla, Ana Ažbe svojemu očetu dejanje obstala; nadalje, da so izpovedbe vseh prič, kar se tiče prepira mej Ano Ažbe in Marijano Šubic mej seboj v soglasji, dalje, da je tudi trditev Ane Ažbe, da Marijana Šubic oslabljenje svojega glasu samo simulira, neresnična, da je Ana Ažbe Šubicevi sovražna, kar se tudi iz tega razvidi, da

je oče zatožene, Janez Ažbe, odvetniku gosp. Brolichu, ki je Ano Ažbe pred krivo prisego svaril, rekel: „zakaj pa ne, ali bi moral še tožnici plačati zato, da mi je vino kradla.“ — ako se vse to preudari, mora vsak prepričan biti, da je bila prisega kriva, iz krive prisege pa nastane hudodelstvo goljufije. (Konec prih.)

— (Razpisane službe:) Državnega pravdnika namestnika v Rudolfovem v VIII. razredu. Prošnje do 24. t. m. na c. kr. višje državno pravdnništvo v Gradci. — Druzega učitelja na trirazrednej ljudske šoli v Velikih Laščah. Plače 500 gld. Prošnje do 15. aprila t. l. — Druzega učitelja na dvorazrednici v Planini. Plača 400 gld. Prošnje do 8. aprila t. l. — Druzega učitelja na trirazrednici v Sodražici. Plača 500 gl. Prošnje do 15. aprila t. l.

Telegram „Slovenskemu Narodu“:

London 13. marca. V spodnji zbornici prečita Fritzmaurice izvadek iz pogodbe dunavske konference. Izrečno pridržana je pravica agentom dunavske komisije, da se v svrhu informacije v Kilijske strugi smejo prosto gibati. Avstro-Ogerska odstopila je od pravice dvojnega zastopa. Obrežne države so povabljene, da se pridružijo ukrepom, zaradi tega se je ratifikacija z namenom odložila. Granville je pooblaščen, v tej zadevi sklicati zopet konferenčno sejo.

Umrli so v Ljubljani:

8. marca: Maks Osredkar, čevljarjev sin, 5 mesecev Trnovske ulice št. 1, za božjastjo. — Martin Nučič, gostač, 60 let, Hradeckijeva vas št. 16, za jetiko.

9. marca: Franc Szantner, čevljarjev sin, 6 ur, Dunajska cesta št. 7, vsled slabosti. — Lucija Petrič, čevljarjeva udova 64 let, Gledališke ulice št. 8, za sušico.

10. marca: Marija Steiman, delavčeva hči, 2 meseca, Tržaška cesta št. 4, za vnetico v grlu.

11. marca: Friderika Caserman, krojačeva hči, 1 leto 11 dni, Gradišče št. 14, za vodenico v glavi. — Jera Slovša, hišnega posestnika žena in mesarica, 52 let, Poljanska cesta št. 41, za sušico. — Andrej Novak, kajžarski sin, sedaj kaznjeneec na gradu, 23 let, Ulice na grad št. 12, za jetiko. — Jože Jevce, kajžarjev sin, 4 leta, Črna vas št. 45, za ditteritido.

12. marca: Simon Kozjek, čevljar, 36 let, Reber št. 11, za jetiko.

V deželnej bolnici:

5. marca: Mica Križaj, gostija, 65 let, za vodenico. — Mica Laufer, gostija, 80 let, vsled starosti. — Plesin Katar, dekla, 18 let, za osepnicami.

6. marca: Mica Bizjak, gostija, 71 let, vsled oslabljenja v starosti. — Rudolf Okorn, mizarski učenec, 16 let, za vročnico.

7. marca: Helena Prijatelj, kmetica, 25 let, za šenom.

8. marca: Ignacij Brence, utežar, 76 let, bil umirajoč prinešen. — Filomena Šualc, knjigovezova žena, 30 let, za kron. pljučno tuberkulozo. — Katarina Babnik, gostija, 69 let, za pljučnico. — Meta Stepec, gostija, 65 let, vsled starosti.

10. marca: Marija Jesih, nradnega sluga udova, 74 let, vsled starosti. — Marija Jenko, gostija, 35 let za kron. pljučno tuberkulozo.

Meteorologično poročilo.

A. V Ljubljani:

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
9. marca	7. zjutraj	728.8 mm.	- 4.2°C	sl. vzh.	obl.	3-30 mm.
	2. pop.	728.62 mm.	+ 0.2°C	z. vzh.	obl.	
	9. zvečer	728.82 mm.	- 0.6°C	sl. vzh.	obl.	snega.
10. marca	7. zjutraj	723.07 mm.	- 3.4°C	sl. bur.	obl.	2-50 mm.
	2. pop.	722.62 mm.	+ 1.0°C	sl. bur.	obl.	
	9. zvečer	721.44 mm.	- 2.0°C	sl. vzh.	obl.	snega.
11. marca	7. zjutraj	717.36 mm.	- 2.2°C	sl. zah.	obl.	2-40 mm.
	2. pop.	717.52 mm.	+ 1.6°C	sl. zah.	obl.	
	9. zvečer	719.53 mm.	- 1.9°C	brezv.	obl.	snega.

Pri Slovci: Deutsch iz Monakov. — Vitič iz Postojne. — Kilič iz Hradnicka. — Pri Malici: Schweizer z Dunaja. — Blicher iz Budapešte. — Brückner z Dunaja. — Genser iz Grada. — Pri avstrijskem cesarju: Petrove. — Čemšenski. — Kosher. iz Klosteneuburga.

B. V Avstriji sploh:

Zračni pritisk je ostal še večinoma povsod jednako nizek ter je stal globoko pod normalom; razdelitev postala je enakomernejša, razloček mej maksimum in minimum vsled tega precej manjši, kot prej. Temperatura je še za spoznanje pala, in sicer posebno opoludne; vsled tega so se precej ekstremni razločki mej maksimum in minimum močno zravnali; sploh je pa stala temperatura precej globoko pod normalom. Vetrovi so ostali glede moči in smeri nespremenjeni; vladali so namreč še vedno izključljivo vzhodni vetrovi. Nebo je postalo večinoma oblačno; vreme nestanovitno, po več krajih je zapal debel sneg.

Dunajska borza

dné 13. marca.

(izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	78 gld.	20 kr.
Srebrna renta	78	45
Zlata renta	97	75
5% marcna renta	92	95
Akcije narodne banke	830	—
Kreditne akcije	309	—
London	119	85
Srebro	—	—
Napol.	9	49 1/2
C. kr. cekini	5	65
Nemške marke	58	55
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	118
Državne srečke iz l. 1864	100	167
4% avstr. zlata renta, davka prosta	97	70
Ogrska zlata renta 6%	120	30
„ „ 4%	88	55
„ „ papirna renta 5%	86	80
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	103	—
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	114
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	116	75
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	100	25
Pr or. oblig. Ferdinandove sev. železnice	104	75
Kreditne srečke	100 gld.	170
Rudolfove srečke	10	20
Akcije anglo-avstr. banke	120	117
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	226	—

V zalogi Ivana Giontinija v Ljubljani je ravnokar izšla (145—4)

Milica Polka (française),

v spomin 125letnice Vodnikovega rojstva uglasbil Victor Parma.

Cena 40 krajo., s pošto 42 krajo.

Pri naročbi šestih izvodov se jeden navrže.

Več tisoč

prav lepih, 4 leta starih (152—1)

gozdnih sadik, smrek in črnega borovca

proda se zelo po ceni. Kdor jih želi, oglasi naj se ustno ali pismeno pri

Andreji Rovnan-u, Na Colu pri Vipavi.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Salicilni zobni prašek,

splošno priljubljen, vpliva zelo oživiljajoče in napravi zobe blesteče bele, a 30 kr.

! Najnovejše spričalo. !

Vaše blagorodje!

Mnogo let vporabljam Vašo salicilno ustno vodo in salicilni zobni prašek z izvrstnim vspehom in pripočeti ja morem vsakemu najtopleje. Pošljite zopet od vsakega 3 steklenice.

Spoštovanjem

(39—5) Anton Slama, župnik.

Vsa navedena sredstva ima vedno frišna v zalogi in jih razpošilja proti poštenu povzetju

lekarna „pri samorogu“, v Ljubljani, Mestni trg št. 4.

FRANZ JOSEF BITTER QUELLE

Zahtevaj se vedno izrečno: „FRAN-JOSIPOVA GRENČICA“.

Zaloge povsod. (98—3) Vodstvo razpošiljatve v Budapešti.

„prijeten in priročen lek za čiščenje.“
Prof. VALENTA, Ljubljana.

„ne prouzroča nobenih težav.“

Prof. pl. BAMBERGER, Dunaj.

„je uspešnje, kakor druge grenčice.“

Prof. LEIDESDORF, Dunaj.